

Muzejní čtvrtletník

Muzeum Českého ráje v Turnově

zdarma

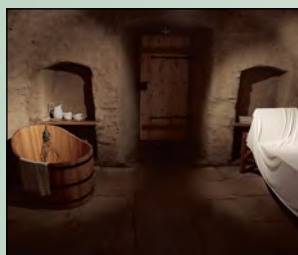
číslo 4/2019, ročník XVI.

Výstava Klubu filatelistů

Na s. 2 najdete pozvánku na výstavu turnovských filatelistů.

Zveme vás na Krásnou

Připravili jsme novou expozici v Kittlově domě na Krásné, s. 3.

Zveme vás do Jilemnice

Další expozice, na které jsme se podíleli, vznikla v Jilemnici, s. 3.

Co nás čeká a co bylo?

Přehled akcí a výstav i foto-vzpomínky najdete na s. 8.

SEVEROČESKÁ SBÍRKA VÝTVARNÍ UMĚLCI LIBERECKÉHO KRAJE ZE SBÍRKY R. KARPAŠE

Kolekci výtvarníků, kteří jsou pobytem, nebo tvůrčím zaměřením spjati se severními Čechami, začal Roman Karpaš cíleně budovat před třemi roky. Sbírá obrazy, plastiky, grafiky a kresby a zaměřuje se především na tvorbu po roce 1945. Sklářství a jiné projevy užitého umění nechal stranou z důvodu obrovské šíře této produkce i specializovaných institucí, které se jimi zabývají. Hlavním posláním Severočeské sbírky je pořádat výstavy a rozšiřovat tak možnosti prezentace zdejších tvůrců. Vyústěním těchto snah by měla být stálá expozice ve veřejném prostoru. Ten zatím není k dispozici, ale je potřeba být připraven na chvíli, kdy se naskytne. Náš kraj má to štěstí, že jedna taková kolekce, vytvořená Josefem Jírou, už existuje na Boučkově statku v Malé Skále. Sběratel a kurátor Roman Karpaš doufá, že dříve nebo později se mu podaří ho následovat.

Cíl vytvořit skutečně reprezentativní galerii předpokládá shromáždit co možná nejlepší díla a ne jít cestou pokrytí co nejširší-

ho počtu autorů na úkor kvality. I přesto, že ne vše je dostupné, se v Severočeské sbírce nacházejí
Pokračování na s. 2

BETLÉMY A BETLÉMÁŘI V POJIZEŘÍ

Od listopadu bude výstavní sál Kamenářského domu patřit betlémům. Výstav s touto tematikou proběhlo v turnovském muzeu za uplynulých 30 let několik. Ta letošní bude věnována betlémům a jejich tvůrcům v oblasti Pojizeří, z oblasti, která vyniká výjimečnou pestrostí tohoto tradičního symbolu, spojeného s vánoční tradicí. Jejich autory se často stávali vedle školených autorů samoukové. Jimi zhotovované scénérie vznikaly spontánně, nedržely se ani církevní tradice ani historické nebo zeměpisné skutečnosti. Jejich tvůrci mimo biblických

postav velmi často ztvárňují i postavy z reálného života. V lidových betléměch tak můžeme vidět truhláře, tesaře, kováře, ševce, pekaře, pastýře, orače, tkadleny, pradleny, obchodníky a mnohé další postavy, představující různá řemesla. Symbolizují především

jednotu smýšlení s poselstvím Ježíše Krista. Neaktivnějšími betlémáři v Pojizeří byli tkalci, zlatníci, voskáři, truhláři a skláři. Vedle papírových a kaširovaných jesliček ti nadanější tvořili řezané polychromované betlémy, statické,
Pokračování na s. 2

STARÉ DOPISY, POHLEDY, KOLKY A POŠTOVNÍ ZNÁMKY

Historie Klubu filatelistů v Turnově započala v únoru 1929, kdy Antonín Rakouš nechal počátkem února uveřejnit v Pojizerských listech zprávu vyzývající filatelisty z Turnova a okolí ke schůzce v hotelu U Svobodů. Na schůzku přišlo 14 sběratelů a bylo rozhodnuto založit sběratelský spolek s názvem Klub českých filatelistů v Turnově. Přípisem zemského úřadu ze dne 18. května 1929 bylo ustavení klubu povoleno. Prvním předsedou byl zvolen Antonín Rakouš, prvním jednatelem A. Staněk (poštovní úředník) a prvním pokladníkem Antonín Karč (ředitel Šperkařské školy v Turnově). Koncem roku 1929 měl klub 28 členů. Klub má za sebou tedy devadesátiletou historii. Dnes se jmenuje Klub filatelistů Český ráj v Turnově, má 18 členů a několik dalších desítek kolegů, kteří se pravidelně účastní sběratelských setkání.

Výstava v Kamenářském domě připomene činnost a historii tohoto spolku – jednoho z nejstarších v Turnově, a seznámí se sbírkami jeho

V roce 1869 byly ve Vídni vydány první korespondenční lístky na světě. Na fotografii je korespondenční lístek odeslaný z Turnova do Liberce roku 1873.

pětí členů. Záměry a motivace sběratele jsou vždy individuální a i v Turnově se lidé zabývají velmi originálními tématy, proto výstava bude složena ze značně různorodého materiálu, od starých dopisů, pohledů a kolků až po regionální tematiku. Vystaveny budou obálky a dokumenty z první filatelistické výstavy v původním sále

na Střelnici v roce 1941 a materiály z dalších výstav v Turnově, známky s tematikou Českého ráje a regionální sbírka pohledů a dokumentů z Vazoveckého údolí a jeho nejbližšího okolí. Sběratelská činnost bratrů Černých z Vitanovic bude zastoupena výběrem kolků z historických indických států např. knížecího státu Bonai, Karauli ad. Předseda klubu Ing. Jiří Černý se tomuto tématu věnuje již řadu let a svoje exponáty vystavoval na mnoha světových výstavách, v loni také na světové výstavě PRAGA 2018. Ze sbírky Ing. Radka Černého uvidíme část exponátu Jemen z let 1926–1948, v Evropě velmi málo frekventované téma. Mně se povedlo zpracovat a doplnit sbírku dokumentů o poštovní historii města Turnova. Poprvé tak budou ke zhlédnutí první rakouské známky z let 1850–1958 odeslané na turnovské poště a řada dalších dokumentů z let 1826–1926.

Rád bych Vás, kteří se o historii a sběratelství zajímáte, na výstavu pozval. **Jaroslav Mojsl**

SEVEROČESKÁ SBÍRKA

Dokončení ze s. 1

skutečně galerijní kusy. Někteří špičkoví umělci ovšem nejsou bohužel zatím zastoupeni, ale časem se snad podaří i tyto mezery zaplnit.

Po komorních výstavách v libereckém knihkupectví Fryč a v Naivním divadle je expozice

v turnovském muzeu první větší prezentací Severočeské sbírky. Představuje výběr toho nejlepšího, co se dosud podařilo shromáždit. Je to sice dosti různorodá kolekce, avšak představuje v plné šíři bohatství různých přístupů, způsobů a technik v tvorbě krajových umělců, která má v nejednom případě nadregionální dosah. Nebývalá koncentrace pěti umělecky zaměřených

škol v Libereckém kraji se samozřejmě promítá i do množství vynikajících tvůrců, kteří zde působí. To je jedna ze zdejších předností, kterou chce Severočeská sbírka prezentovat.

V příštím roce je naplánována výstava v Regionálním muzeu a galerii v Jičíně a pak by měla každý rok následovat minimálně jedna další.

Stálé propagaci výtvarníků slouží webové stránky www.severoceskasbirka.cz, kde jsou prezentována veškerá získaná díla a uvedeny stručné charakteristiky jednotlivých autorů. Těsně před zahájením výstavy vyjde kniha Krajina našich slov s ukázkami tvorby českých a německých literátů z Euroregionu Nisa doplněná reprodukcemi ze Severočeské sbírky.

Roman Karpaš

Na fotografiích vidíte tyto obrazy: Blanka Nepasická – Bez názvu (na titulní straně), Milan Janáček – Žlutý dům, Rostislav Zárybnický – Občané.

BETLÉMY A BETLÉMÁŘI V POJIZEŘÍ

Dokončení ze s. 1

skříňkové i mechanické. Ve sbírkách místních muzeí i ve sbírkách soukromých sběratelů zde nacházíme díla místních řezbářů, kteří své daráčky a svatou rodinu ponechávali v barvě dřeva, nebo je malovali pestrými barvami. Z oblasti Železnobrodská pak pochází celá řada betlémů figurkových, vyráběných u sklářského kahanu, betlémů z hutního skla, korálků či malovaných na skle. V okolí Jilemnice, Vysokého a Pasek nad Jizerou se stavěly rozměrné betlémy statické či mechanické, sestavované postupně z figur doma vyrobených, či nakou-

pených na mikulášských trzích. K nejrozšířenějším typům patřily betlémy malované vodou ředitelnými barvami na kartonovém

papíře. Jejich autory byli jak obyvatelé vesnic, tak i měst. Kopírovaly vzory školených tvůrců a obohacovali je o vlastní představy a fantazie. Na Turnovsku najdeme i betlémy složené jak z figur řezaných, tak malovaných na kartonu. Chcete-li se s tvorbou pojizerských betlémářů seznámit, zavítejte v listopadu a v prosinci do muzea, kde bude probíhat nejen výstava sestavená z děl zapůjčených z řady muzeí v regionu, ale i doprovodné workshopy, na kterých si budete moci vyzkoušet techniky, kterými betlémáři v minulosti vytvářeli svá díla.

Vladimíra Jakouběová

SLAVNOSTNÍ OTEVŘENÍ EXPOZICE V KOSTELE SV. ALŽBĚTY V JILEMNICI

O objevu gotického kostela sv. Alžběty v Jilemnici a následném archeologickém výzkumu byli čtenáři Muzejního čtvrtletníku v minulých letech průběžně informováni. Tímto nálezem byly totiž přepsány dějiny nejstaršího osídlení Jilemnice, které mají svůj počátek již kolem poloviny 13. století. Za bezesporu důležitý lze pokládat i nález hrobů tří mužů na čestném

místě v presbytáři kostela. Lze je datovat do průběhu 14. století a spojit nejspíše s tehdy v Jilemnici vládnoucím rodem Valdštejnů. V rámci archeologického výzkumu byl realizován i průzkum přírodovědný. Byly zkoumány rostlinné makrozbytky a zvířecí kosti a napomohly tak k rekonstrukci soudobého přírodního prostředí. Podrobný antropologický průzkum zahájil poznávání středověké populace v podhůří Krkonoš i tří mužů z presbytáře kostela, které bylo možné označit za jezdce na koni a rytíře ohánějící se mečem. Výsledky archeologického i přírodovědeckého výzkumu byly prezentovány na dvou souborných výstavách a prostřednictvím přednášek, článků a studií v místním i odborném tisku. Objev kostela sv. Alžběty byl v roce 2017 navržen na prestižní cenu Národního památkového ústavu Patrimonium pro

futuro (památky pro budoucnost). Za skutečný vrchol archeologického výzkumu a stavebně historického průzkumu kostela sv. Alžběty musíme označit slavnostní otevření stálé expozice, které se událo v sobotu 14. září 2019 – tedy přesně tři roky po té, kdy bylo před západním průčelím zahradního domku v zámeckém parku v Jilemnici objeveno zdivo kostela sv. Alžběty a v jeho interiéru presbytář se sanktuariem. Byla to skutečná událost, protože završení archeologického výzkumu stálou expozicí a přímo v místě nálezů v originálním objektu není příliš obvyklé. Navíc v objektu, který neztratil nic ze své pietní role ani genia loci: v uplynulých dvou letech byly na původní místo vráceny k věčnému odpočinku kosterní pozůstatky všech nebožtíků, které se našly při archeologickém výzkumu kostela sv. Alžběty.

Jan Prostředník

Z EXPOZICE V KITTLOVĚ DOMĚ NA KRÁSNÉ

V průběhu letních měsíců jsme realizovali expozici v Kittelově domě na Krásné v obci Pěčnín, o čemž jsme vás informovali už v minulém čísle našeho časopisu. Jedná se o objekt významný svou historií i roubenou architekturou. Jeho historie sahá do poloviny 18. století, kdy jej nechal postavit jako své údajné sanatorium věhlasný léčitel Eleazar Kittel. Budova prošla od roku 2006, kdy ji zakoupila obec Pěčnín, kompletní rekonstrukcí. Mnoho let trvající opravy, které dům nacházející se v dezolátním stavu zachránily, byly úspěšně zakončeny letos v červnu. Naše muzeum zde následně instalovalo rozsáhlou expozici pojednávající o místní archeologii, geologii a mineralogii, historii, lidové architektuře, a v neposlední řadě o samotné osobě doktora Kittela, lidovém léčitelství, bylinách a léčbě pramenitou vodou.

Michaela Havelková

ČESKÁ HYMNA ZASE JINAK?

A máme tu další textovou verzi české hymny, kterou nám odhalil náš archiv. Tentokrát jsme ji našli v rukopisném zpěvníčku neznámého autora z Tatobit, který je součástí Scheybalovy sbírky. Vedle mnohaslokové a ne zrovna slušné písně nazvané Z Tatobit do Tatobit (ve které se kupodivu o Tatobitech vůbec nezpívá) a písně o válečných bojích roku 1866 se ve zpěvníčku nachází i píseň Kde domov můj. Je datovaná rokem 1889, a protože obsahuje třináct slok, přinášíme jich na ukázkou jen několik. Autor se v písni snažil poukázat na slavné okamžiky a slavné panovníky českých dějin. Moc zdatným textařem ale nebyl, nezdá se vám?

Alžběta Kulíšková

1. Kde domov můj?

Tam, kde Samo u Domažlic nepřítel se nebál nic, potřel Franka spurného, nepřítel silného, a vyhnal ho z této vlasti, z vlasti, kde jest nyní domov můj.

2. Kde domov můj?

Tam, jde Krok se svými dcery dobře vládl v této zemi, hranice jest rozšířil, Krakov v Polsku založil, to jest nyní naše země, země česká, domov můj.

4. Kde domov můj?

Tam kde Libuše spanilá, Přemysla si vyvolila od pluhu selského v Stadi-

cích bydlícího, tam jest nyní domov můj.

10. Kde domov můj?

Tak, kde Labe svůj původ má, z Krkonoš se vylévá, tam, kde Kozákov slavný chová drahé kameny, to jest nyní naše země, země česká, domov můj.

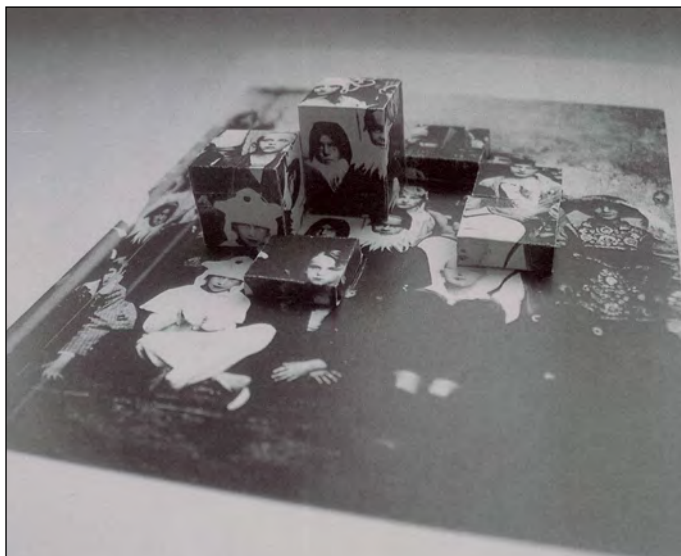
13. Kde domov můj?

Tam, kde Rudolf náš králevič v Praze si vyvolil svůj byt a dnes v tento den slavný slaví své zasnoubení se svou krásnou Štefání, to jest nyní domov můj.

VÝTVARNÝ SALON – VZPOMÍNKY NA STAROU POŠTU

Zveme všechny, jednak nám již známé kurzisty, ale i nové zájemce o výtvarné umění a rukodělnou tvorbu na XIV. cyklus Muzejního výtvarného salonu. Cílem našeho salonu je nabídnout příjemný prostor pro setkávání, tvůrčí relaxaci, vlastní tvořivost a zároveň představit muzeum tak, jak ho běžný návštěvník nepozná. Zvolené výtvarné techniky nekladou nároky na pokročilost přihlášených.

Tentokrát jsme se inspirovali výstavou Klubu filatelistů, která bude zahájena v sobotu 19. října přímo v Kamenářském domě a představí nejen známky, ale také kolky, dopisy a pohlednice. Vzpomínky na starou poštu a vše, co k ní po dlouhá léta patřilo a o co v souvislosti s naší moderní elek-

tronickou dobou přicházíme, budou tématem našeho čtvrtletního setkávání od 19. září.

Kurzové činí 1 500 Kč a zahrnuje veškerý materiál a půlroční vstupenku do muzea zdarma.

Kurzy se konají každý čtvrtek v Kamenářském domě vždy od 14.00 do 16.00 hod., nebo od 17.00 do 19.00 hod.

Případné další informace vám poskytne Mgr. Jana Válková Střílková (strikova@muzeum-turnov.cz, 603330576).

Předpokládaná náplň: Výtvarné zpracování staré pohlednice do 3D / Autorsky zdobený balící papír na balíky nebo dárky / Výroba ručního papíru a dopisní obálky / Kovaný perořízek s kostěnou, nebo dřevěnou rukojetí / Starodávné pečetičko z mastku / Přednáška o Staré Turnovské poště / Balíček z Japonska, hedvábný šátek šibori / Leptání do mědi, tištěná známka nebo přání.

Jana Válková Střílková

OHLÉDNUTÍ ZA LETNÍ SEZÓNOU

Z pohledu návštěvníků se zdá, že letošní sezóna byla velice zajímavá a úspěšná. Několik dočasných výstav, stálé expozice i doprovodné akce zaznamenaly vysokou návštěvnost. Nejen místní, ale lidé z celého kraje i republiky se přijeli podívat na výstavu obrazů Jaroslava Klápště a mnozí z nich se nám na pokladně svěřili, že jej osobně znali, anebo mají jeden či více jeho obrazů doma. Na výstavu Ze stébel a proutí v Kamenářském domě zamířilo také dost zájemců. Je vidět, že téma rukodělných výrobků z přírodních materiálů je stále živé. Nejen dětem však nejvíce učarovala expozice Luminiscence – svítící kameny a další fosforeskující předměty opravdu „berou dech“. Kromě toho umístění exponátů

v historickém sklepení uvítali návštěvníci především během tropických veder.

Doprovodné akce jsme letos měly „pouze“ dvě – již tradiční Řemeslné soboty na Kamenářském domě a úterní Den s mineralogem, letos probíhaly už počtvrté. Necelé dva tisíce návštěvníků těchto akcí svědčí o tom, že k létu v našem muzeu již tyto akce neodmyslitelně patří.

Takto bychom mohli dlouze pokračovat, zmínit výstavu i akce na Dlaskově statku (např. loutkářská představení každou prázdninovou neděli). V každém případě léto letos patřilo hlavně dětem (a jejich rodičům a prarodičům) a doufáme, že nejmladší generace zaujmeme i následující sezóny.

Adam Jíra

VÝZKUM STARÝCH CEST

Rozvoj digitalizace a zpřístupňování kartografických materiálů na internetu zapříčinil zvýšený zájem o dosud značně opomíjené téma, jakým je studium starých cest. Těmi „starými cestami“ jsou myšleny komunikace, které svému účelu sloužily především před vznikem zpevněných silnic novodobého typu a které se nám nejčastěji zachovaly v podobě úvozů. Jejich dochování není rozhodně rovnoměrné a je závislé na mnoha okolnostech. Občas se nám staré cesty v úsecích zachovaly třeba i v nových silnicích nižších tříd (tzv. okreskách), které alespoň částečně jejich tras využily. Naopak některé úseky již zcela zmizely, nejčastěji při sjednocování menších polí v kompaktní lány či díky působení eroze, kdy si příroda již nepoužívané cesty bere zpět.

Nejčastější formou dochování starých cest jsou klasické „polňačky“ a lesní cesty, kterými ve velké míře vedou často frekventované turistické a cykloturistické trasy. To je typické právě pro náš, turisty velmi oblíbený region. V mnoha případech po takových cestách projdou zástupy turistů, aniž by tušili, že kráčí po středověké, či dokonce pravěké magistrále.

Ve svém rozsahu představuje studium starých cest běh na dlouhou trať, která je prakticky na svém počátku. Ale i přes svou časovou náročnost se jedná o disciplínu nadmíru zajímavou, která nám ve výsledku může pomoci více pochopit založení nejrůznějších historických památek, jako jsou hrady, tvrze, kostely, ale i celé vesnice a města.

Jiří Sajt

SOBOTECKÉ PŘEDNÁŠKY – LIDOVÁ KULTURA ČESKÉHO RÁJE A SEVEROVÝCHODNÍCH ČECH

Městské kulturní středisko, Městská knihovna Fráni Šrámka a Obec baráčníků v Sobotce pořádají za spolupráce Muzea Českého ráje v Turnově a Regionálního muzea v Jičíně nový cyklus přednášek. Po velkém úspěchu cyklu Modrá krev Sobotceka to bude podobný národopisný cyklus, jehož patronkou je ředitelka Muzea Českého ráje v Turnově

PhDr. Vladimíra Jakouběová. Posluchači se jednou měsíčně od září 2019 do května 2020 seznámí s lidovými zvyky, pověstmi, mlovou, písněmi, stravou, krojem, nábytkem, stavbami a plastikami z oblasti Českého ráje a severovýchodních Čech. Přednášky se konají v Sobotce ve Šrámkově domě na náměstí obvykle druhý nebo třetí pátek v měsíci od 18 hodin.

Případné dotazy zodpoví Městské kulturní středisko Sobotka.

Karol Bílek

20. 9. Lidový nábytek – Michaela Havelková, MČR Turnov

18. 10. Lidová strava – Vladimíra Jakouběová, MČR Turnov

15. 11. Lidová plastika – Miroslav Cogan, MČR Turnov

13. 12. Lidové stavby – Hana Macháčková, muzeum Jičín

17. 1. Lidový kroj – Vladimíra Jakouběová, MČR Turnov

14. 2. Lidová slovesnost a píseň – Michael Pospíšil, Praha

13. 3. Lidová mluva – Ústav pro jazyk český AV ČR Praha

17. 4. Lidové zvyky – Hana Macháčková, muzeum Jičín

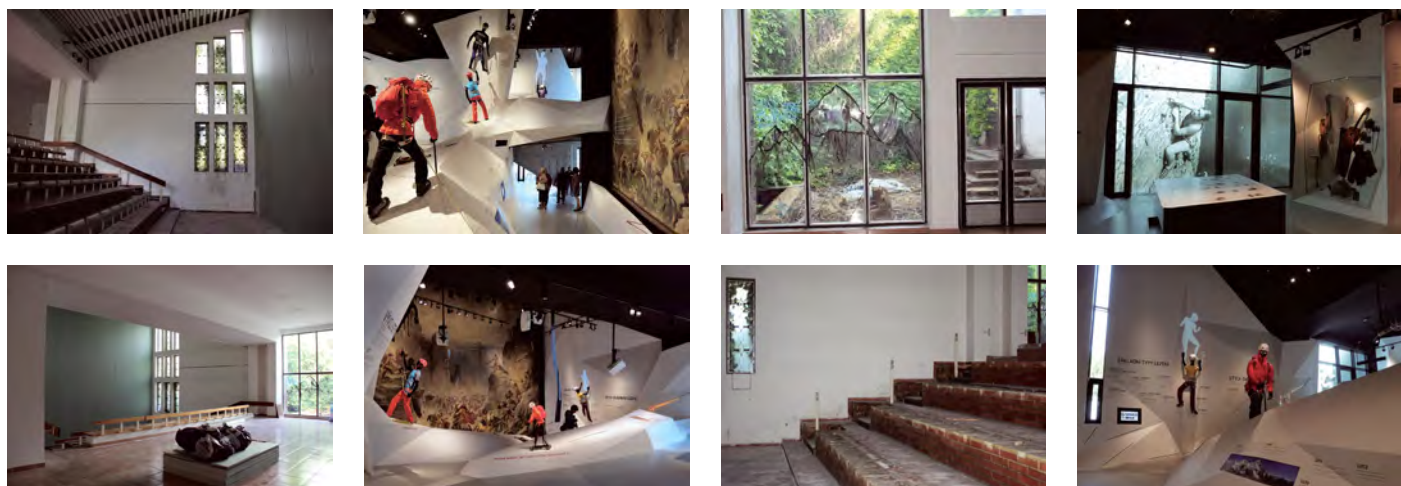
15. 5. Lidové pověsti – Karol Bílek, Památník národního písemnictví Praha

Z ČESKÉHO RÁJE NA VRCHOLY SVĚTA – ANEB, JAK ŠEL ČAS...

V sobotu 7. září jsme slavnostně a za účasti velkého počtu lidí otevřeli novou expozici horolezectví, kterou jsme nazvali Expozice horolezectví – Z Českého ráje na vrcholy světa. Stavba byla zahájena na jaře 2017 a dokončena v létě 2019. Poslední dva srpnové týdny se instalovala expozice.

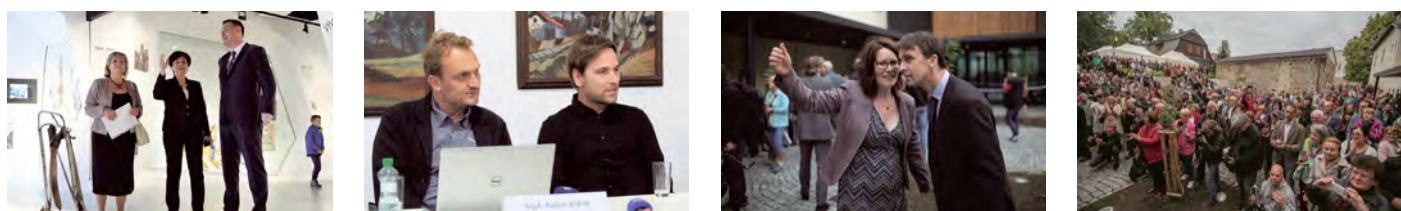
Budova bývalé kavárny a dílen byla zbourána a než ji nahradila novostavba, otevřel se pohled na budovu staré galerie stojící vzadu.

Jednotlivé prostory bývalé galerie se změnily téměř k nepoznání, přesto při pozorné prohlídce styčné body najdete. Sasíci jsou skrytí za zelenou stěnou.

Instalace byla náročná, „na place“ se obvykle pohybovalo několik part – řemeslníci, odborní poradci (na fotce Vladimír Procházka uvazuje figurínu), lepiči textů a fotografií (lepili téměř písmenko po písmenku), architekti, aranžérky, specialisté na audiovizuální technologie, a samozřejmě my muzejníci.

Fotografie ze 7. září: k prvním návštěvníkům patřili hejtman Libereckého kraje Martin Půta a radní kraje Květa Vinklátová, které provázela ředitelka muzea Vladimíra Jakoubčová. Na další fotografii jsou zachyceni architekti expozice Radim Babák (vlevo) a Ondřej Tobola (ateliér Hipposdesign) na tiskové konferenci, která předcházela otevření, dále autoři expozice Alžběta Kulišková a David Marek a několik stovek návštěvníků slavnostního dne.

Aleš Bartoš
tel. 603 315 295
www.abzlatnictvi.cz
zakázková výroba šperků
Antonína Dvořáka 321 Turnov

PLETENÍ VÁNOČNÍCH OZDOB NA STATKU

1. prosince bude na Dlaskově statku probíhat vánoční dílna pletení slaměných ozdob. Lektorka kurzu paní Věra Horáčková ukáže zájemcům techniku výroby zvonečků, košíčků, ptáček, kuliček i složitějších tvarů. Sváteční atmosféru doplní vánočně laděná expozice, teplý čaj a společně zpívané koledy.

ROZHOVOR S... PRVNÍMI NÁVŠTĚVNÍKY HOROLEZECKÉ EXPOZICE

Tradiční rozhovor s některým z kolegů pro tentokrát vynecháme, protože jsme se u příležitosti otevření horolezecké expozice vptávali vás – našich návštěvníků. Naše brigádnická kolegyně Anežka položila několika lidem otázku: „Jaké jsou vaše první dojmy z nové horolezecké expozice. Co vás nejvíce zaujalo?“ a někteří další se vyjádřili prostřednictvím návštěvní knihy.

A co vy ostatní? Jak se vám expozice líbí? Budeme rádi, když expozici navštívíte a sdělíte nám svůj názor.

Samozřejmě doufáme, že se vám bude líbit, protože pro vás jsme ji chystali.

„Mně se expozice moc líbí, obzvlášť historie horolezectví a vystavené nástroje horolezců.“

Anička (12 let), Turnov

„Je tady hodně lidí, takže budu muset přijít ještě jednou a v klidu si to přečíst. A to, co se mi líbí, jsou pohyblivé postavičky, co lezou po stěnách a i po Sasíkách. To je úžasný nápad. To oceňuji jako architekt, dobrý nápad.“

Jirka, Přepěře

„Dnes jsem byla na slavnostním otevření Horolezecké expozice a byla jsem mile překvapena. Moc se mi to líbilo, protože jsem kdysi také lezla, a tak jsem mohla zavzpomínat. Některé horolezce znám a minulý týden jsem se seznámila s lidmi, kteří tu dnes také jsou, protože jsem byla na takové horolezecké oslavě pod Hrubou Skálou. Jsem moc ráda, že tu expozici máme. Znáám i lidi, kteří se o to dlouhou chvíli snažili, a proto děkuji i za ně.“

Iva, Turnov

„Dojmy jsou veskrze perfektní, protože se to celé podařilo organizace, a mám radost, že do Turnova budou jezdit lidi a že Turnov bude žít.“

Jméno neuvedla, Turnov

„Když jsem to poprvé prošel, tak jsem si řekl, že to je expozice dělaná nejen pro pamětníky, ale i pro současné horolezce a i úplně laiky, kteří o horolezectví nic neví. A že

to není úplně standardní expozice, ale že je moderní, kdy klasické exponáty doplňují projekce, multi-mediální displeje a řekněme líbivý moderní design.“

Karel, Rokycany

„Veskrze jsou dojmy pozitivní, musím říci. Moc se mi líbí zapojení obrazu Sasíků do té expozice, a poté jsou úžasné ty horolezecké cajky, které jste dostali od pánů, co tu lezli před sto lety. To si myslím, že je úžasně, a zvlášť si myslím, že ty generace, co lezou teď s těmi věcmi, s kterými už není takový problém lézt, tak se mohou podívat, jak se to skutečně dělalo dříve. Takže jinak dobrý, jinak se mi moc líbí vnímání atrie muzea a jsem zvědav, jak se osvědčí v rámci řemeslných trhů.“

Tomáš Hocke, Turnov

„Jsem z toho nadšený, protože horolezectví k Turnovu a Českému Ráji patří stejně jako kamenářství. Je to splacený dluh minulým generacím horolezců.“

Pavel Charousek, Turnov

„První dojem, se kterým se musím ještě poprat, je obraz Pobití Sasíků, který jsem poprvé za svůj život zažil z bezprostřední blízkosti. Byl to trochu šok. Jinak expozice je moderní, jsou zde zajímavé artefakty, je to velmi hezké, v duchu začátku 21. století. Hodně se mi líbí ta architektura – kombinace železobetonu s dřevěným skeletem.“

Pavel Mlejnek, Turnov

„Je to moderní pocta našim horolezcům!“

Boháčkoví, Jičín

„Proboha, koho napadlo takhle zabít to monumentální plátno Pobití Sasíků pod Hrubou Skálou?“

Jméno neuvedl

„Moc se mi líbí obraz Pobití Sasíků pod Hrubou Skálou, jak se na něj promítají horolezci, to je fakt moc hezký. A mohlo by to být třeba i delší, přijde mi, že je tam málo věcí a převážně text. Taky by tam mohli být i víc věcí, které by si lidi mohli vyzkoušet.“

Eliška, Turnov

„Je to skvělé, nádherná výstava historie horolezectví v Čechách a jinde. Inspirace pro mládež.“

Karel Tymel, London, Ontario, Kanada

„Jsem překvapen z tak krásné moderní budovy a velmi se mi líbilo celkové uspořádání expozice. Nejvíce ta architektura. Zajímavé.“

Jirka, Lišný

„Konečně jsem viděl, jak vypadá vrcholová knížka – dokážu na ně koukat jenom z dálky, protože nahoru se nikdy nedostanu.“

Kryštof, Turnov

„Výstava o horolezectví je skvěle udělána i s originálním pojetím animace na obraze Pobití Sasíků pod Hrubou Skálou.“

Stanislav Čech

„Přijít sem do galerie, kde jsem byla už několikrát, a vidět ji tak změněnou, to bylo opravdové překvapení. Moc se mi to ale líbí, protože je to jednoznačně skok do 21. století. A navíc ten obraz! Vidět ho zblízka a z úplně jiných úhlů je zážitek. Navíc je moc pěkně nasvícený. Muselo dát hrozně práce, to celé vymyslet. Líbí se mi to moc, opravdu.“

Petra, Turnov,

„To je těžká otázka. Je to velmi zajímavě zpracované a líbí se mi asi všechno.“

Jméno neuvedla, Turnov

„Je tu tolik lidí, že jsem skoro nic neviděl a musím se sem vrátit. Zvenku ale vypadá budova moc hezky, nadčasově, a to, co jsem zahlédl z interiéru, nepůsobí vůbec špatně.“

Tomáš Nedvěda

„Pěkně udělaná expozice. Promítání na obraz je pěkné oživení.“

Jandík

„Je hezké, že obraz Pobití Sasíků je vtipně zakomponován do tématu expozice a v novém prostředí s pomocí promítaných horolezců je snad zajímavý i pro mladé. Líbí se mi i obsah expozice, je hodně jednoduchý i pro nás, co nejsme horolezci. A co mě překvapilo, jak musí člověk dávat pozor, kam šlape, protože podlaha není rovná.“

Helena, Trutnov

Připravily Anežka Charousková a Alžběta Kulíšková

DRINGS

poradenství * software * hardware

Výpočetní technika – kousek od muzea!

- Počítače, příslušenství, digi-fotoaparáty, audiotechnika to vše můžete zakoupit ve Skálově ulici 6 otevřeno ve všední dny 13.30 – 17.30 hodin
- Objednávat můžete i v pohodlí domova nebo kanceláře využijte e-shop na stránkách www.drings.cz!

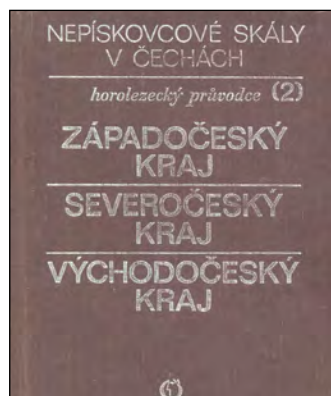
BARVY
specializovaná prodejna

Nabízíme veškerý sortiment barev k použití v interiérech i exteriérech, autolaky, lazury ad.

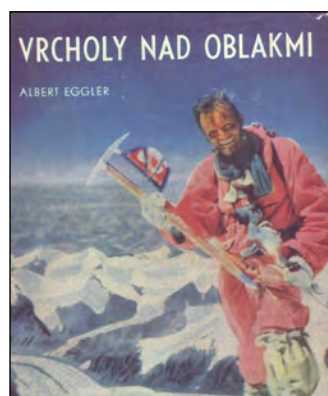
Studentská 1727, Turnov • tel./fax: 481 321 180, 602 364 436
www.baryturnov.cz • email: info@baryturnov.cz

ZE SBÍREK MUZEA – HOROLEZECKÁ KNIHOVNA

I když v rámci odborné knihovny a zejména pak knihovny regionální literatury se nachází nemalé množství publikací s horolezeckou tematikou, přišel již v rámci příprav letos dokončeného projektu stálé horolezecké expozice nápad se zřízením sbírky horolezecké literatury. S postupným realizováním celé ideje pomohly především dary regionálních příznivců tohoto sportu (často se jedná o stejné osoby, které darovaly i velké množství trojrozměrných předmětů, jež obohatily muzejní sbírku a expozici), kteří byli ochotni muzeu své, často pracně sháněné a opatrované knižní sbírky darovat. Postupně se tak v muzejní knihovně podařila na-

shromáždit široká škála jak knih s horolezecko-cestopisnou tematikou, jež často spíše spadají do oblasti beletrie, tak i publikace ryze odborné, zabývající se technikami horolezectví, radami pro horolezce, vybavením a vším, co se k to-

muto zaměření váže. Tyto knihy a brožury pak doplňují mapy skalních měst, turistické a horolezecké průvodce různého stáří. Celek pak uzavírají časopisy zaměřené nejen čistě na horolezectví, ale i na turistiku a hory obecně. Na rozdíl od

knih, které jsou z valné části vydané v České republice, jsou četná periodika ze Slovenska, Rakouska a Německa. Obdobně je tomu i se sbírkou katalogů horolezeckého vybavení, které volně navazuje na knižní fond, nicméně je uchováována odděleně.

Jiří Zoul Sajbt

STALO SE PŘED STO LETY V TURNOVĚ A OKOLÍ

Před sto lety se začalo jednat o tzv. Velkém Turnovu, tj. o připojení Nádražního předměstí, které tehdy bylo součástí katastrální obce Modřišice. Na toto téma proběhly dvě schůze, jedna v Daliměřicích, druhá v hotelu Wachtl u vlakového nádraží. Jednání neměla výsledek, který si jejich svolavatelé (tedy zastánci připojení) přáli. Obyvatelé předměstí se báli velkých přírůstků a jiných dávek, Turnov na druhé straně sliboval postavit vodovod, kanalizaci a položit dlažbu. Vzájemná jednání ztěžovala zřejmě špatná komunikace. * Koncem září 1919 zavítala to Turnova skupina žurnalistů z USA. Na vlakovém nádraží je přivítali zástupci města i obecnost z okolí. Hosté navštívili zdejší odbornou školu, kde jim ředitel Mašek představil postup broušení drahých kamenů i ukázky žákovských prací, kterými byli všichni nadšeni. Následně se podívali do továrny Františka Šlechty na broušení drahokamů a imitací a u nádraží si prohlédli firmu s bižuterií pana Viléma Peciny – tam si také zakoupili různé upomínkové předměty, jejich výrobě se pan Pecina věnoval. Večer pokračovali dále směr Liberec. * Dne 25. září se v hotelu pana Wachtla U Dráhy konala první valná hromada pivovaru Malý Rohozec. Bylo konstatováno, že závod „utěšeně

Hotel pana Wachtla U Dráhy

zvukově a prospívá ku cti českého pivovarnictví i Českého ráje“. * 1. října 1919 nastoupil pan Bohuslav Wett, sládek z Turnova, na místo sládků do pivovaru Hrubý Rohozec, který provozoval nájemce Pavel Skrbek. * Starosta města MUDr. Honsů zahájil v sobotu 4. října schůzi obecního zastupitelstva. Městské zastupitelstvo projednávalo mezi jinými návrh radního Čecháka na instalaci vodoměrů do domácností. Dle jeho zprávy nebylo placení tzv. vodní dávků obyvateli města efektivní. Jednalo se o paušál, který ovšem vedl k plýtvání. Vodoměry však nebyly zastupitelstvem schváleny a návrh byl prozatím odložen. * Na schůzi konané 11. října byl odsouhlasen návrh na zřízení

světelného ciferníku u radničních hodin. * Široká veřejnost si stěžovala na absenci veřejných záchodků, které jsou již „v městě turistickém dávnou nutností“. Nehledě na to, že to byla častá příčina znečištění zákoutí města, ba dokonce i vchodů méně obydlených domů. * Také v Turnově proběhly oslavy prvního výročí vzniku republiky. Součástí byl třeba ranní běh s poselstvím prezidentu Masarykovi, který pořádala česká Obec sokolská, odpoledne se konaly na hřišti za provazárnou (dnes fotbalový areál) lehké-atletické závody a slavnostní den byl ukončen akademií v městském divadle. * V říjnu bylo také rozhodnuto o novém názvu hlavního náměstí, které mělo být

napříště zvané Masarykovým, ulice Sobotecká byla přejmenována na Štefánikovu (do podzimu roku 1939). * Na konci listopadu se konala ustavující schůze turnovských skautů. Výsledkem bylo založení sdružení skautů a skautek Českého ráje se znakem siluety Trosek. Organizace hned v počátcích čítala přes sedmdesát členů. * Dne 15. prosince byl v Nádražním předměstí konečně otevřen poštovní úřad. Jeho obvod tvořily Daliměřice, Nudvojovice, a prostor zvaný Nádražní předměstí, Turnov oblast a Turnov předměstí. * Při městském zastupitelstvu byly zřízeny komise pro správu odborů městských záležitostí. Funkce to byly čestné a nehonorané. * Na konci roku 1919 se v turnovských novinách rekapitulovalo. Připomnělo se dvacetileté vedení starosty Josefa Radského, během nějž se z Turnova stalo město moderní doby, bylo vybudováno osvětlení, vodovod, kanalizace, na řadě míst položena dlažba, byly upraveny otázky sociální, hygienické i záležitosti týkající se školství. Autor článku ovšem také varoval před hektickou zástavbou především ve volném prostranství v okolí vlakového nádraží. Nechtěl pouze továrny a průmyslové závody, ale také vily a moderní obytné domy.

David Marek

VÝSTAVY A AKCE V ČERVENCÍ, SRPNU A ZÁŘÍ

VÝSTAVNÍ SÁL

18. 9. – 24. 11. Severočeská sbírka. Výtvarní umělci Libereckého kraje ze sbírky Romana Karpaše
28. 11. – 15. 1. reGenerace 4. Výstava turnovských šperkařů a hostů, tentokrát šperkařů z Prahy

KAMENÁŘSKÝ DŮM

Do 13. 10. Ze stébel a proutí
19. 10. – 10. 11. Staré dopisy, pohledy, kolký a poštovní známky. Výstava Klubu filatelistů Turnov
21. 11. – 10. 1. Pospěšte pastýři k Betlému. Betlémy a betlémářství v Pojizeří

AKCE

9. 11. Pečeme v muzeu – Calta, štedrovnice, vánočka (rezervace nutná)
5., 6., 12. a 13. 10. Workshopy k výstavě Ze stébel a proutí (rezervace nutná). Náplň workshopů viz www.muzeum-turnov.cz

EXPOZICE HOROLEZECTVÍ

Nově otevřená stálá expozice v budově bývalé galerie

DLASKŮV STATEK

30. 11. – 29. 12. Vánoce na Dlaskově statku
1. 12. Pletení vánočních ozdob

FOTOOHLÉDNUTÍ ZA MINULÝM ČTVRTLETÍM

Prvními fotografiemi připomínáme výstavu Jaroslava Klápště, na jejíž vernisáži proběhlo setkání nad knihou Anny a Jaroslava Dostálových. Na fotografii Jaroslav Dostál s kurátorkou výstavy Lenkou Patkovou. Prázdniny v muzeu byly ve znamení úterních Dnů s mineralogem (v zeleném tričku jejich autor – Honza Bubal) a Řemeslných sobot; fotografií jedna z účastnic tvoří skleněného ptáčka. Na Dlaskově statku bylo také živo – probíhaly tam pravidelné Loutkářské neděle. Všechny akce byly bohatě

navštěvovány, jak nás informuje náš kolega Adam Jíra na čtvrté straně tohoto Čtvrtletníku. Hodně úsilí bylo během léta směřováno k dokončení horolezecké expozice – podívejte se na fotoreportáž na páté straně a přečtěte si reakce prvních návštěvníků na straně 6. V úterý 10. září proběhlo v našem výstavním sále vyhlášení krajské soutěže O nejlepší kroniku Libereckého kraje, po kterém následovala krátká výstava všech kronik přihlášených do soutěže.

NAVŠTIVTE V MUZEU, CO SE DÁ

MUZEJNÍ PRODEJNA

šperky,
drahé kameny, sklo,
bižuterie, regionální
speciality, sladkosti,
knihy, mapy

ZLATNÍCI V KAMENÁŘI

autorské šperky
zakázková výroba
snubní prsteny
drahokamy
ukázky řemesla

DLASKŮV STATEK

nová expozice
Zrození, život, smrt
aneb přechodové
rituály v životech
našich předků

Muzejní čtvrtletník vydává Muzeum Českého ráje v Turnově. Povolení MK ČR – E 15658. ISSN: 1801-4054. Odpovědná redaktorka: Mgr. Alžběta Kulíšková. Grafická úprava, sazba: Alžběta Kulíšková. Tisk: Tiskárna UNIPRESS, s.r.o. Svobodova 1431, Turnov, tel. 481 319 411. Uzávěrka tohoto čísla byla 15. září 2019. Muzejní čtvrtletník je k dostání zdarma na pokladně muzea a v informačních centrech v okolí Turnova. Zaslání Muzejního čtvrtletníku emailem si můžete objednat na adrese kulikova@muzeum-turnov.cz. Na vydání Muzejního čtvrtletníku přispívá Město Turnov. Děkujeme.

OTEVÍRACÍ DOBA V MUZEU a KAMENÁŘSKÉM DOMĚ: Úterý až neděle od 9.00 do 16.00 hodin.

NA DLASKOVĚ STATKU: V říjnu otevřeno, v listopadu zavřeno, od 30. listopadu otevřeno až do Vánoc od úterý do neděle: 9.00–16.00. Od ledna do konce března zavřeno. Statek se otevře na oslavu Masopustu.

Vánoční otvírací doba v muzeu, v Kamenářském domě a na Dlaskově statku: Zavřeno: 24., 25., 30. a 31. 12. 2019 a 1. 1. 2020.

V ostatní dny otevřeno od 9.00 do 16.00 hodin. Změna programu může nastat – pro aktuální informace vždy sledujte webové stránky muzea!